

Na temelju članka 11. stavka 2 i 7., članka 72. stavka 1-9 , i članka 124. Zakona o veterinarstvu Federacije Bosne i Hercegovine („Službene novine Federacije BiH“, broj:46/00), Programa utroška novčanih sredstava utvrđenih Proračunom HNŽ/K za 2022. godinu za Ministarstvo poljoprivrede, šumarstva i vodoprivrede s pozicije „Transferi u veterinarstvu“ broj: 01-1-02-1466/22 od 31.05.2022. god. ministar Ministarstva poljoprivrede, šumarstva i vodoprivrede HNŽ/K donosi :

## **PROGRAM MJERA DIJAGNOSTIČKIH ISPITIVANJA ŽIVOTINJA NA PODRUČJU EPIZOOTIOLOŠKIH JEDINICA U HNŽ/K ZA 2022. GODINU**

### **1. UVODNI DIO**

Programom mjera dijagnostičkih ispitivanja životinja na području epizootioloških jedinica u HNŽ/K za 2022. godinu (u daljnjem tekstu: Program) poduzet će se mjere za sprječavanje, otkrivanje, kontrolu i suzbijanje zarazne bolesti bruceloze kod ovaca i koza kao i bolesti pčela (američka gnjiloća legla, varoza i nozemoza) na području HNK.

Bruceloza je bakterijska bolest uzrokovana bakterijom roda *Brucella*, spada u red zoonoza i značajan je uzročnik reproduktivnih gubitaka kod životinja. Najčešće posljedice su pobačaji, placentitis, epididimitis i orhitis, mada su zabilježeni i drugi simptomi. Najveći utjecaj se ogleda i u mogućnosti prijenosa na ljude i ekonomskim gubicima. Brucelozu ovaca i koza najčešće uzrokuje *Brucella melitensis* koja spada u grupu iznimno opasnih zoonoza te uzrokuje pojavu vrlo teških stanja u oboljelih ljudi. Kod ljudi, bruceloza može biti ozbiljno, pritajeno i ponekad hronično oboljenje koje može da zahvati više organa.

U svrhu zaštite zdravlja životinja, a na temelju podataka dobivenih od pčelara sa područja HNK uočena je pojava bakteriološko-parazitarnih bolesti pčela – s prevalencijom američke gnjiloće pčelinjeg legla. Dijagnostičkim ispitivanjem utvrđena je prisutnost bakterije *Paenibacillus larvae* i parazita *Nosema spp.* i *Varroa spp.*

### **2. SADRŽAJ PROGRAMA**

Programom se određuje cilj programa, zatim: mjere za sprječavanje, otkrivanje, kontrolu i suzbijanje zarazne bolesti bruceloze kod životinja na području Hercegovačko-neretvanske županije, dijagnostičke mjere na suzbijanju i iskorjenjivanju zaraznih bolesti pčela koje su od interesa za HNŽ/K.

Programom se određuju kategorije i broj životinja, financiranje mjera zdravstvene zaštite životinja, trajanje mjera, nadležno tijelo za provedbu Programa, te nadzor i kontrola provedbe Programa.

### 3. CILJ PROGRAMA

Cilj Programa u Hercegovačko-neretvanskoj županiji je poduzeti kvalitetne i neophodne mjere kojima će se osigurati visok nivo zaštite ljudi i životinja i prirode, te omogućiti nesmetana trgovina životinjama i njihovim proizvodima, što doprinosi razvoju ekonomije zemlje.

Mjerama Programa utvrdit će se postoji li prisutnost bruceloze kod malih preživara na području HNŽ/K i screening stada na bolest bruceloze, a iznos predviđen za provođenje ovih mjera je 60% od ukupnog iznosa predviđenog Programom utroška novčanih sredstava utvrđenih Proračunom HNŽ/K za 2022. godinu za Ministarstvo poljoprivrede, šumarstva i vodoprivrede s pozicije „Transferi u veterinarstvu“ broj: 01-1-02-1466/22. Rezultat Programa biće čvrsta osnova za održavanje povoljnog statusa zdravlja životinja u Hercegovačko-neretvanskoj županiji kao i za daljnje smjernice u nastavku borbe protiv bruceloze do njenog konačnog iskorjenjivanja.

Mjerama Programa utvrdit će se da li postoji prisutnost uzročnika američke gnjiloće pčelinjeg legla, te uzročnika nosemoze i varoze pčela, a iznos za provođenje ovih mjera je 40% od ukupnog iznosa. Na osnovu dijagnostičkih ispitivanja propisanih Programom, a koje se odnose na patogene pčela dobit će se realna slika stanja i zdravlja pčelinjih zajednica na području kantona, a to bi uveliko koristilo razvijanju strategije razvoja pčelarstva, ali i ostalih programa i aktivnosti u ovoj gospodarskoj grani.

### 4. KRITERIJI I KATEGORIJE ŽIVOTINJA OBUHVAĆENIH PROGRAMOM

Programom obuhvaćene su ovce i koze, a u svakoj općini uzorkovat će se po 15% od ukupnog broja ovaca i koza ( tabela 1.), te po 5% od ukupnog broja košnica (tabela 2.) koje se nalaze na području općine Konjic, općine Prozor-Rama, općine Jablanica , grad Mostar-Istok, grad Mostar-Zapad, općine Čitluk, općine Čapljina, općine Stolac i općine Neum-Ravno, a uzorkovat će se sukladno kriteriju dodjele Područja djelovanja veterinarskih stanica u HNŽ/K-u.

Broj ovaca i koza, kao i pčelinjih društava, koje su obuhvaćene Programom, određuje se sukladno sredstvima namijenjenim za provođenje obaveznih mjera zdravstvene zaštite životinja na području Hercegovačko-neretvanskog kantona, a s tim da će se mjere zaštite životinja provoditi prema jednakom postotku za sve navedene općine i gradove Hercegovačko-neretvanskog kantona.

#### 4.1 Plan uzorkovanja

S obzirom na brojno stanje stoke na području HNŽ/K, te njihovu zastupljenost po pojedinim općinama, te korelaciju sa susjednim općinama, kantonima i državama i vodeći računa o sezonskim migracijama stoke i imajući u vidu dosadašnju pojavu bruceloze, planirana je sljedeća raspodjela po (tabeli 1):

Tabela 1 BROJ STOKE (u svakoj općini uzorkovano 15% od ukupnog broja stoke)

Veterinarska stanica	Broj stoke Ovce i koze	Postotak	Broj uzoraka	Jedinična cijena	Iznos za isplatu sa PDV
Jablanica	261	0,87	38	13,5	513
Konjic	10940	36,39	1617	13,5	21829,5
Mostar (zapadna stanica)	1105	3,67	163	13,5	2200,5
Mostar (istočna stanica)	1105	3,67	163	13,5	2200,5
Prozor Rama	6091	20,26	900	13,5	12150
Stolac	1568	5,22	231	13,5	3118,5
Čapljina	2236	7,44	330	13,5	4455
Čitluk	2155	7,17	318	13,5	4293
Neum/ Ravno	4600	15,30	680	13,5	9180
Ukupno	30061	100	4440		59940

Tabela 2. BROJ PČELINJIH KOŠNICA (u svakoj općini uzorkovano 5% od ukupnog broja košnica)

Veterinarska stanica	Broj pčelara	Broj košnica	Postotak košnica	Broj uzoraka	Jedinična cijena	Iznos za isplatu sa PDV
Jablanica	24	848	8,94	39	27,5	1072,5
Konjic	61	2889	9,21	134	27,5	3685
Moštar (zapadna stanica)	76	4486,5	14,3	208	27,5	5720
Mostar (istočna stanica)	76	4486,5	14,3	208	27,5	5720
Prozor Rama	53	2335	7,44	108	27,5	2970
Stolac	59	3136	9,99	145	27,5	3987,5
Čapljina	100	6529	20,81	302	27,5	8305
Čitluk	46	2804	8,94	130	27,5	3575
Neum	39	2296	7,32	106	27,5	2915
Ravno	25	1567	4,99	73	27,5	2007,5
Ukupno	559	31377	100	1453		39957,5

## **5. MJERE ZA SPRJEČAVANJE, OTKRIVANJE, KONTROLU I SUZBIJANJE ZARAZNE BOLESTI BRUCELOZE**

### **5.1. Bruceloza**

Sve ovce i koze, starosne dobi od tri (3) do šest (6) mjeseci moraju biti vakcinirane REV1 vakcinom protiv bruceloze i propisno označene u skladu s odredbama Pravilnika o mjerama kontrole bruceloze malih preživara („Službeni glasnik Bosne i Hercegovine“, broj: 43/09 i 83/09) i Pravilnika o označavanju i kontroli kretanja životinja u Bosni i Hercegovini („Službeni glasnik BiH“, broj: 13/10, 79/10, 25/11, 103/11 i 41/12, 52/15, 2/16 i 66/16).

U slučaju diferencijalno dijagnostički postavljene sumnje na prisustvo bruceloze kod prijemčivih životinja, kliničko, bakteriološko i, ukoliko je potrebno, serološko ispitivanje mora biti provedeno pod službenim nadzorom kako bi se potvrdilo da navedeni simptomi nisu ili jesu izazvani brucelozom.

Kod utvrđenih pozitivnih slučajeva u nekom dvorištu, obavezno je da se ispitaju sve prijemčive životinje.

Prilikom provedbe uzimanja uzoraka kod malih preživara protiv bruceloze, vršit će se i klinički pregled životinja.

### **5.2. Zoosanitarne mjere**

Radi efikasnije zdravstvene zaštite životinja, zaštite zdravlja ljudi, veterinarske zaštite životne sredine, kao i kod postojanja epizootičke indikacije, ovlaštene veterinarske organizacije moraju provoditi veterinarsko – zdravstvene mjere u skladu sa federalnim Zakonom o veterinarstvu, te Pravilnikom o uslovima obavljanja poslova dezinfekcije, dezinfekcije, deratizacije i radiološke dekontaminacije („Službene novine Federacije Bosne i Hercegovine“, broj: 42/01).

Zoosanitarne mjere treba provoditi kontinuirano, a pojačano prilikom sanacije terena.

### **5.3. Označavanje životinja**

Prilikom provođenja mjera, koje se odnose na ovaj Program tokom uzimanja uzoraka za dijagnostičko ispitivanje na brucelozu malih preživara vršit će se obavezna kontrola identifikacije i obilježivosti životinja u stadima, a u skladu sa odredbama Pravilnika o označavanju i kontroli kretanja životinja u Bosni i Hercegovini („Službeni glasnik Bosne i Hercegovine“, broj: 13/10, 79/10, 25/11, 103/11, 41/12 i 52/15).

Označavanje ovaca, koza i svinja će se vršiti u skladu sa odredbama Pravilnika o obaveznom obilježavanju i upisu u jedinstveni registar ovaca, koza i svinja i vođenju evidencije („Službene novine Federacije Bosne i Hercegovine“, broj: 87/07).

## **6. PROPISI VEZANI ZA PROVOĐENJE PROGRAMA**

Pravilnik o uvjetima za osnivanje i obavljanje veterinarske djelatnosti i načinu dodjele područja djelovanja („Službene novine FBiH“ broj: 5/16 članak 16. do 23.)

Člankom 10. stavak (7) Zakona o veterinarstvu BiH („Sl. glasnik Bosne i Hercegovine“, broj 34/02), člankom 124. Zakona o veterinarstvu u FBiH, propisano je da se u Proračunu županije osiguravaju sredstva za:

1. isplatu naknada za ubijene životinje i uništene predmete tokom provođenja naredenih mjera
2. podmirenje troškova za prevenciju, suzbijanje i iskorjenjivanje zaraznih bolesti kod životinja koje su od posebnog interesa za kanton;
3. podmirenje dijela troškova za vještačko osjemenjivanje krava, označavanje životinja i drugih zootehničkih i zoohigijenskih mjera;
4. podmirenje dijela troškova provođenja mastitis - testa.

Nakon usvajanja Programa utroška novčanih sredstava utvrđenih Proračunom HNŽ/K za 2022. godinu za Ministarstvo poljoprivrede, šumarstva i vodoprivrede s pozicije „Transferi u veterinarstvu“ od strane Vlade HNK/Ž, uputit će se javni poziv veterinarskim organizacijama po područjima djelovanja, za dijagnostička ispitivanja određena u ovom Programu, za epizootičke jedinice u HNŽ/K.

## **7. FINANSIRANJE PROGRAMA**

Troškovi za provođenje ovog Programa osigurana su na poziciji organizacijske jedinice 37010004 „Transferi u veterinarstvu“ po ekonomskom kodu 613 900 „Ugovorene i druge posebne usluge“, u iznosu 100.000 KM (sto tisuća konvertibilnih maraka), utvrđenim Proračunom HNŽ/K za 2022. godinu.

## **8. TRAJANJE PROGRAMA**

Program će se odvijati po planu veterinarskih organizacija koje se prijave i budu odabrane, a najduže 4 mjeseca od dana potpisivanja ugovora. Način uzorkovanja i izvještavanja bit će preciziran ugovorima koji će sklopiti sa veterinarskim organizacijama. Predviđena sredstva će biti isplaćena po okončanju i dostavi rezultata laboratorijskih ispitivanja od akreditirane veterinarske laboratorije. Izvješće o realizaciji programa za Vladu HNŽ/K biće nakon završetka i realizacije Programa.

## **9. NADLEŽNO TIJELO ZA PROVOĐENJE PROGRAMA**

Nadležno tijelo za provedbu Programa u 2022. godini je Sektor veterinarstva Ministarstva poljoprivrede, šumarstva i vodoprivrede Hercegovačko-neretvanske županije.

*Ovlaštene veterinarske organizacije, na svojim područjima djelovanja, provoditi će uzorkovanje krvnih seruma i uzoraka pčelinjih zajednica po pravilima struke, a detaljno će biti regulirano ugovorima sa navedenim veterinarskim organizacijama.*

## 10. NADZOR, KONTROLA I EVALUACIJA PROGRAMA

Nadzor, kontrolu i evaluaciju provođenja Programa i rezultata vršit će Sektor veterinarstva ovog Ministarstva, a na osnovu izvješća veterinarskih organizacija pripremit će se izvješće za Vladu HNŽ-K.

## 11. STUPANJE NA SNAGU

Ovaj Program stupa na snagu danom donošenja i bit će objavljen na web stranici Ministarstva poljoprivrede, šumarstva i vodoprivrede Hercegovačko-neretvanske županije.

Broj: 11-04-20-1094/22

Mostar, 08.06.2022. godine



MINISTAR

Donko Jović